

ความคิดเห็นต่อการจัดการความรู้ (KM) ภายในองค์กรของข้าราชการ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

สุรีพร กิจจามย์ *

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จรัญญา ปานเจริญ **

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความคิดเห็นของข้าราชการกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่มีต่อการจัดการความรู้ภายในองค์กร และ 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของข้าราชการกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่มีต่อรูปแบบการจัดการความรู้ภายในองค์กรที่มีความเหมาะสม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ ข้าราชการกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง จำนวนทั้งหมด 361 คน ทำการกำหนดขนาดตัวอย่าง โดยใช้สูตร Yamane และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากตัวอย่างจำนวน 210 คน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป (SPSS) โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (X) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าสถิติ t-test แบบ Independent และ One Way ANOVA

โดยผลการศึกษา พบว่า 1) ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีบทบาทหน้าที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการความรู้ภายในองค์กรในภาพรวมแตกต่างกัน 2) ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีระยะเวลาแตกต่างกัน และบทบาทหน้าที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการความรู้ภายในองค์กรในภาพรวมแตกต่างกัน 3) การจัดการความรู้ภายในองค์กรของข้าราชการของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการจัดการความรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบ่งชี้ความรู้ รองลงมา คือ ด้านการประมวลผลและกลั่นกรองความรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการเข้าถึงความรู้ 4) รูปแบบการจัดการความรู้ภายในองค์กรของข้าราชการของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบจัดการความรู้ที่เหมาะสม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อ

---

* นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

**ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านปัจจัยกระบวนการ รองลงมา คือ ด้านปัจจัยผลผลิต และด้านปัจจัยนำเข้าตามลำดับ

1. บทนำ

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เป็นหน่วยงานภาครัฐภายใต้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่มีภารกิจงานเรื่องของการอนุรักษ์ ฟื้นฟู บริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง โดยเฉพาะพื้นที่ดินชายทะเล ป่าชายเลน แนวปะการัง หญ้าทะเล และสัตว์ทะเล รวมถึงสัตว์ทะเลหายาก เช่น โลมา ปลาวาฬ พะยูน และเต่าทะเล โดยพื้นที่ประเทศไทยมีความยาวชายฝั่งรวม 3,148 กิโลเมตร ในน่านน้ำไทยมีเกาะที่อยู่ในเขตป่าชายเลนและในทะเล ทั้งฝั่งอ่าวไทย และทะเลอันดามัน รวมถึง 936 เกาะ จึงทำให้กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งมีบทบาทสำคัญในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู บริหารจัดการทรัพยากรทางทะเล เพื่อให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งได้นำการจัดการความรู้ มาเป็นหลักในการบริหารจัดการภายในองค์กรมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 จนถึงปัจจุบันการจัดการความรู้จึงมีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อกระบวนการเรียนรู้ของบุคลากร ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานนั้นต้องอาศัยการวิเคราะห์ ตระกะ การให้เหตุผลต่างๆ หลักกฎหมายขั้นพื้นฐาน หรือแม้แต่เหตุการณ์ต่างๆ ซึ่งความรู้ความสามารถนั้นได้มาจากกระบวนการเรียนรู้ของบุคลากร หรือเป็นการเรียนรู้จากผู้อื่นด้วยการบอกเล่า กระบวนการเรียนรู้ต่างๆ เหล่านี้อาจจะใช้ระยะเวลาที่ยาวนาน แต่หากบุคลากรมีการโยกย้ายออกจากองค์กรไปอาจทำให้กระบวนการเรียนรู้เกิดการสะดุด หรือปัญหาตามมาได้

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาถึงความคิดเห็นของบุคลากรที่ปฏิบัติงานภายในกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่มีต่อการจัดการความรู้ ภายในองค์กร รวมถึงรูปแบบการจัดการกระบวนการจัดการความรู้ที่เหมาะสม ทั้งนี้เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้ประกอบการตัดสินใจในการปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประโยชน์ที่แท้จริงของการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน และยังเป็นแนวทางในการส่งเสริมสนับสนุนการเสริมสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ในหน่วยงานให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

จากคำถามการวิจัยข้างต้น สามารถนำมากำหนดเป็นวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

2.1 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของข้าราชการกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่มีต่อการจัดการความรู้ภายในองค์กร

2.2 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของข้าราชการกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่มีต่อรูปแบบการจัดการความรู้ภายในองค์กรที่มีความเหมาะสม

2.3 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่มีต่อการจัดการความรู้ภายในองค์กร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

2.4 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่มีต่อรูปแบบการจัดการความรู้ภายในองค์กรที่มีความเหมาะสม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. ระเบียบวิธีวิจัย

3.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง จำนวนทั้งสิ้น 361 คน (ข้อมูลจากกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ณ วันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2558)

3.2 ตัวอย่าง

ทำการสุ่มตัวอย่างจากข้าราชการกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และหาขนาดของตัวอย่างโดยใช้สูตร Yamane (Yamane Taro, 1967) ได้ขนาดตัวอย่างไม่น้อยกว่า 190 ตัวอย่าง เพื่อป้องกันการไม่ตอบกลับและการได้ข้อมูลไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงทำการแจกแบบสอบถามทั้งสิ้น 210 ตัวอย่าง ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบอาศัยความน่าจะเป็น (Probability Sampling) การเลือกตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงการสุ่มตัวอย่างข้าราชการกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

ข้าราชการกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง	จำนวน (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
สำนักงานเลขาธิการกรม	34	20
กองแผนงาน	18	10
สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน	152	88
สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง	61	36
สถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพยากรทางทะเลชายฝั่งทะเล และป่าชายเลน	96	56
รวม	361	210

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาทฤษฎีและแนวคิดต่างๆ ตลอดจนผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เกี่ยวกับ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา สถานภาพการปฏิบัติ รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานปัจจุบัน และบทบาทหน้าที่ในงานปัจจุบัน

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นต่อกระบวนการจัดการความรู้ในองค์กรของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง จำนวน 7 ด้าน ๆ ละ 4 ข้อ รวมทั้งหมด 28 ข้อ

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการความรู้ในองค์กรของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง จำนวน 3 ด้าน ๆ ละ 4 ข้อ รวมทั้งหมด 12 ข้อ

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นแบบสอบถามปลายเปิด

3.4 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ทำการวิเคราะห์ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. ใช้ค่า T-test และ F-test (ANOVA) ทดสอบสมมติฐานการวิจัยทางสถิติ 0.05 โดยใช้ค่า T-test กรณีที่มีตัวแปรอิสระ 1-2 กลุ่ม และใช้ F-test (ANOVA) ในกรณีที่มีตัวแปรอิสระตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป เมื่อพบความแตกต่างอย่างน้อยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผู้วิจัยทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยวิธี Least Significant Different (LSD)

4. สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

4.1 สรุปผลวิจัย

1) ข้าราชการกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 210 คน เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง (ร้อยละ 62.9 และ 37.1 ตามลำดับ) โดยมีอายุ 31-39 ปี มากที่สุด (ร้อยละ 77.1) มีสถานภาพสมรสมากที่สุด จำนวน 111 คน (ร้อยละ 52.9) ระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 126 คน (ร้อยละ 60.0) มีรายได้ 20,001-25,000 บาท มากที่สุด จำนวน 90 คน (ร้อยละ 42.9) มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานมากที่สุด 5-9 ปี จำนวน 94 คน (ร้อยละ 44.8) และมีบทบาทหน้าที่ในปัจจุบัน คือ ผู้ปฏิบัติงาน มากที่สุด จำนวน 160 คน (ร้อยละ 76.2)

2) ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อกระบวนการจัดการความรู้ของข้าราชการกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการจัดการความรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบ่งชี้ความรู้ รองลงมา คือ ด้านการประมวลผลและกลั่นกรองความรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการเข้าถึงความรู้

3) ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการความรู้ที่เหมาะสม ผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการรูปแบบจัดการความรู้ที่เหมาะสม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านปัจจัยกระบวนการ รองลงมา คือ ด้านปัจจัยผลผลิต และด้านปัจจัยนำเข้าตามลำดับ

4) ผลการทดสอบสมมติฐาน

1. ข้าราชการกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการความรู้ภายในองค์กรแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ข้าราชการกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่มีบทบาทหน้าที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการความรู้ภายในองค์กรในภาพรวมแตกต่างกัน

2. ข้าราชการกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการความรู้ภายในองค์กรที่มีความเหมาะสมแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ข้าราชการกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่มีระยะเวลาแตกต่างกัน และบทบาทหน้าที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการความรู้ภายในองค์กรในภาพรวมแตกต่างกัน

4.2 การอภิปรายผล

1) ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อกระบวนการจัดการความรู้

ผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการจัดการความรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบ่งชี้ความรู้ รองลงมา คือ ด้านการประมวลผลและกลั่นกรองความรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการเข้าถึงความรู้ จากผลการศึกษาความคิดเห็นต่อกระบวนการจัดการความรู้ในแต่ละด้านย่อมมีความสำคัญในทุก ๆ ด้าน ด้านการบ่งชี้ความรู้แม้ว่าจะอยู่ในระดับมาก จึงทำให้รู้ได้ว่าการบ่งชี้ความรู้เป็นองค์ประกอบหนึ่งในกระบวนการจัดการความรู้เป็นการกำหนดความรู้หลักเพื่อให้องค์การบรรลุเป้าหมาย เป็นเข็มทิศในการจัดการความรู้ขององค์กร ว่าเป้าหมายหลักขององค์กรคืออะไร ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับพรพิมล ธรรมชาติกร (2550) ได้สรุปผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการ ความรู้สำหรับหน่วยงานภาครัฐไว้ดังนี้ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการ ความรู้สำหรับหน่วยงานภาครัฐ เป็นการ

วิจัยที่ใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนั้นเห็นว่าหน่วยงานต้องการความรู้หลักด้านไหนบ้างเพื่อให้บรรลุเป้าหมายเราจำเป็นต้องรู้อะไร แล้วขณะนี้เรามีความรู้อะไรบ้าง อยู่ในรูปแบบใด กระบวนการจัดการความรู้ จะทำให้ความรู้ในองค์การเกิดการหมุนเวียนในลักษณะของเกลียวความรู้ และเพื่อพัฒนาองค์การให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ต่อไป ส่วนด้านการเข้าถึงความรู้แม้ว่าค่าเฉลี่ยต่ำสุดและอยู่ในระดับปานกลางเมื่อเทียบกับด้านอื่น ๆ แต่เป็นด้านที่หน่วยงานต้องให้ความสำคัญเพราะด้านการเข้าถึงความรู้เป็นองค์ประกอบหนึ่งในกระบวนการจัดการความรู้เช่นกัน โดยการจัดการความรู้ให้เป็นระบบเป็นการจัดการและจัดเก็บความรู้ที่องค์การสร้างให้เป็นหมวดหมู่ และเก็บลงในฐานข้อมูลพร้อมกับการดำเนินการสร้างเครือข่ายความรู้กับโลกภายนอก มีระบบการรับรู้และตรวจสอบข่าวสารพัฒนาความก้าวหน้าของความรู้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับภาคีเครือข่าย อันเป็นการให้ความสำคัญกับความรู้ชัดแจ้งและความรู้ฝังลึกอย่างเท่าเทียมกันและควรมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นประโยชน์ต่อองค์การ ทั้งนี้เมื่อทุกอย่างมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจะทำให้ผู้ที่ใช้งานหรือต้องการเข้าถึงความรู้ต่าง ๆ ตามที่ต้องการก็จะทำให้ง่ายและสะดวกขึ้น และสามารถเข้าถึงได้ด้วยตนเอง ซึ่งหน่วยงานควรมีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้เป็นต้น

2) ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการความรู้ที่เหมาะสม

ผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการความรู้ที่เหมาะสม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านปัจจัยกระบวนการ รองลงมา คือ ด้านปัจจัยผลผลิต และด้านปัจจัยนำเข้า ตามลำดับ รูปแบบการจัดการความรู้ที่เหมาะสมทั้ง 3 ด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุดนั้น ทำให้รู้ว่าบุคลากรของหน่วยงานมีความเข้าใจเรื่องการจัดการความรู้ในองค์การ โดยมีการรวบรวมการจัดระเบียบและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่มีอยู่ในองค์การซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสารมาพัฒนาให้เป็นระบบ เพื่อให้ทุกคนในองค์การสามารถเข้าถึงความรู้และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ องค์การมีระบบสารสนเทศเพื่ออำนวยความสะดวก เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติงานให้มีข้อมูลค้นหาและส่งมอบได้ถูกต้องรวดเร็ว เพื่อจะนำไปสู่การถ่ายทอดความรู้ภายในองค์การ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับพรพิมล หารษาภิรมย์โชค (2550) ได้สรุปผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้สำหรับหน่วยงานภาครัฐ ไว้ดังนี้ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการ ความรู้สำหรับหน่วยงานภาครัฐ เป็นการวิจัยที่ใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนั้นหน่วยงานมีการจัดทำแผนงาน โครงการและขั้นตอนการจัดการความรู้ที่มีความต่อเนื่องและชัดเจน มีบุคลากรที่มีทักษะด้านการจัดการความรู้ และการมีส่วนร่วมของบุคลากรภายใน มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารหรือรายงานความก้าวหน้าของการดำเนินการจัดการความรู้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้หน่วยงานต้องมีการพัฒนาการจัดการความรู้องค์การให้ดีขึ้นเรื่อยๆ ควรมีการวางระบบให้ชัดเจนในการขับเคลื่อนการจัดการความรู้สู่การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ต้อง

มีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานเพื่อเป็นจุดเริ่มต้นการจัดการความรู้ในองค์กร ควรมีการถอดบทเรียนจากผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานหรือผู้ที่เกษียณอายุ เพื่อรวบรวมเป็นความรู้ที่เกิดจากการสังเคราะห์ประสบการณ์ที่อาจหาไม่ได้จากเอกสารใดๆ การพัฒนาความรู้ทักษะการจัดการความรู้ให้แก่บุคลากรเพื่อบุคลากรสามารถเข้าร่วมกิจกรรมการจัดการความรู้ให้ได้ตามวิธีที่เหมาะสมกับตนเองอย่างทั่วถึง

3) ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 พบว่า ข้าราชการกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่มีบทบาทหน้าที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการความรู้ภายในองค์กรในภาพรวมแตกต่างกัน ผลการทดสอบด้วยสถิติ F-test ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า บทบาทหน้าที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการความรู้ในภาพรวม แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีแตกต่างกัน 1 ด้าน คือ ด้านการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2 พบว่า ข้าราชการกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่มีระยะเวลาแตกต่างกัน และบทบาทหน้าที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการความรู้ภายในองค์กรในภาพรวมแตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการความรู้ภายในองค์กรที่เหมาะสม จำแนกตามระยะเวลาที่แตกต่างกัน พบว่า มีความแตกต่างกัน 2 คู่ คือ 1) ระยะเวลาน้อยกว่า 5 ปี กับ 10 - 15 ปี (Sig = .001) 2) ระยะเวลาน้อยกว่า 5 ปี กับ 16 - 20 ปี (Sig = .035) โดยระยะเวลา 10 - 15 ปี มีค่าเฉลี่ยด้านปัจจัยนำเข้ามากที่สุด แต่ผลการทดสอบด้วยสถิติ F-test ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ข้าราชการกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ที่มีบทบาทหน้าที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการความรู้ภายในองค์กรที่เหมาะสม ในภาพรวมแตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการความรู้ภายในองค์กรที่เหมาะสม ทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

4.3 ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางการดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้

1) การจัดการความรู้ภายในองค์กรของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก แม้ว่าจะอยู่ในระดับมากแต่พบว่ารายด้านที่มีค่าเฉลี่ยปานกลาง คือ บุคลากรมีการติดตามความรู้และข่าวสารในด้านต่าง ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการทำงานอยู่ตลอดเวลา ทำให้เห็นว่าบุคลากรยังไม่ได้ให้ความสนใจหรือขาดการติดตามข่าวสารต่างๆขององค์ความรู้ของหน่วยงาน ดังนั้น หน่วยงานควรเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยหรือคู่มือการปฏิบัติงานเพื่อเป็นจุดเริ่มต้นการจัดการความรู้ในองค์กร และมีการสนับสนุนและผลักดันให้บุคลากรเข้ามาสนใจในการจัดการความรู้ต่างๆ เพื่อค้นหาข้อมูลต่างๆไปประกอบกับงานที่ได้รับมอบหมายได้

2) ด้านการเข้าถึงความรู้ พบว่าข้าราชการที่มีระยะเวลาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการความรู้ภายในองค์การด้านการเข้าถึงความรู้ที่แตกต่างกันโดยมีข้าราชการที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานตั้งแต่ 16-20 ปี มีค่าเฉลี่ยด้านการเข้าถึงความรู้มากที่สุด เนื่องจากข้าราชการที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานภายในหน่วยงานที่ค่อนข้างยาวนานทำให้ข้าราชการผู้นั้นอาจมีความชำนาญ ประสบการณ์หรือองค์ความรู้ต่างๆ ในการปฏิบัติงาน ดังนั้น หน่วยงานควรจัดให้มีเวที แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การส่งมอบ แบ่งปัน หรือถ่ายโอนความรู้ที่มีอยู่หลากหลายรูปแบบ เพื่อให้เกิดการกระจายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระหว่างบุคลากร ทีมงานหรือคณะทำงาน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง จะทำให้ผู้ใช้เข้าใจการดำเนินการจัดการความรู้ความสามารถเรียนรู้เข้าใจวิธีการได้อย่างทั่วถึง และยังสามารถทำให้เกิดเป็นเครือข่ายได้

3) รูปแบบการจัดการความรู้ภายในองค์การของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีด้านปัจจัยกระบวนการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านปัจจัยผลผลิต และด้านปัจจัยนำเข้า ตามลำดับ ทั้งนี้ด้านปัจจัยกระบวนการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทำให้ทราบว่าบุคลากรของหน่วยงานได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการมีระบบสารสนเทศ หรือข้อมูลความรู้ที่ต้องการใช้งานได้อย่างรวดเร็วและทันต่อเวลา เพื่อให้บุคลากรสามารถนำเอาข้อมูลความรู้มาใช้ภายในองค์การได้อย่างทั่วถึง ดังนั้นหน่วยงานควรมีการปรับปรุงและพัฒนาระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อรองรับการใช้งานของบุคลากรภายในหน่วยงานได้อย่างทั่วถึงกัน

4) ด้านปัจจัยผลผลิต พบว่า ข้าราชการมีรายได้ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการความรู้ที่แตกต่างกัน โดยข้าราชการที่มีรายได้ 20,001-25,000 บาท มีค่าเฉลี่ยด้านปัจจัยผลผลิตมากที่สุด ด้วยเหตุผลที่ว่า ส่วนใหญ่ข้าราชการที่มีรายได้ดังกล่าวอาจจะเป็นข้าราชการที่อยู่ในระดับปฏิบัติการ จึงทำให้เกิดการเรียนรู้ การพัฒนาตนเององค์ความรู้หรือการพัฒนางานด้านต่างๆ ได้ดีกว่า จนทำให้เกิดความสำเร็จในการทำงานและหน้าที่ความรับผิดชอบ ทั้งนี้หน่วยงานควรจัดให้มีองค์ความรู้ใหม่ๆ และสนับสนุนให้มีการนำผลประเมินมาปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานด้านการจัดการความรู้ให้ดีขึ้น เพื่อให้ข้าราชการหรือบุคลากรสามารถนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนางานต่อไป

4.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาในแง่มุมอื่นของการจัดการความรู้ภายในองค์การโดยอาจกำหนดตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยเพิ่มจากการวิจัยครั้งนี้ เช่น การประเมินผลการจัดการความรู้ เป็นต้น

2. ควรศึกษาความคิดเห็นต่อการจัดการความรู้ภายในองค์การอื่นๆ หรือหน่วยงานที่มีภารกิจคล้ายคลึงกัน เพื่อดูผลว่าบุคลากรในองค์การอื่นมีความคิดเห็นในการจัดการความรู้ภายในองค์การภายในองค์การอย่างไร

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- ก.พ.ร., (2548). สำนักงาน และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. คู่มือการจัดทำ แผนการจัดการ
ความรู้: โครงการพัฒนาส่วนราชการให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และการจัดการ
ความรู้ในส่วนราชการ. มปท,
กานต์สุดา มาชะศิริรานนท์. (2546). การนำเสนอระบบการจัดการความรู้สำหรับองค์กรภาคเอกชน.
วิทยานิพนธ์. ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กุสุมากร บุญไชยแสน, คมศร เล่าห์ประเสริฐและ สุธรรม ธรรมทัศนานนท์(2556) : ศึกษาสภาพ
ปัจจุบันและปัญหาการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 วิทยานิพนธ์ ภาควิชาการบริหาร
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- คูคอส ซีมเมล(Coukos Semmel, 2002) : ได้ศึกษาเรื่องกลยุทธ์ และกระบวนการจัดการความรู้ใน
มหาวิทยาลัย <http://www.stou.ac.th/knowledgemanagement/aboutKM.asp>
- จิรัชมา วิเชียรปัญญา. กรอบแนวคิด ทฤษฎีการจัดการความรู้. เข้าถึงได้จาก [http://images.
afonnajacel.multiply.multiplycontent.com/attachment](http://images.afonnajacel.multiply.multiplycontent.com/attachment) (25 มค. 2550). 2550.
- ชวลิต ขอดศิริ. 2549. ศึกษาเรื่องการจัดการความรู้ของโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย แผนกมัธยม
จังหวัดเชียงใหม่. (ออนไลน์) แหล่งที่มา
<http://www.riclib.nrect.go.th/abs/ab197882.pd>,. 1 มีนาคม 2557.
- ชวลิต ขอดศิริ(2549) : ได้ศึกษาเรื่องการจัดการความรู้ของโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย แผนกมัธยม
จังหวัดเชียงใหม่ ,วิทยานิพนธ์ ศาสตรมหาบัณฑิต(การบริหารการศึกษา)
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ญาลิณี บุณเกษม (2553) วิทยานิพนธ์ : การประเมินผลการจัดการความรู้ในองค์กร กรณีศึกษา
สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 4 จังหวัดราชบุรี ,บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร
- บุญดี บุญญาภิจ และ คณะ. การจัดการความรู้ จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร : จีรวัฒน์เอ็กซ์เพรส, 2548.
- บุรชัย ศิริมหาสาร.(2550) จัดการความรู้สู่ความเป็นเลิศ. กรุงเทพฯ : แสงดาว
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2531). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์.กรุงเทพฯ

ปรัชญนันท์ นิลสุขและคณะ (2553) : ศึกษาเรื่อง การวางแผนนโยบายการจัดการความรู้ของศูนย์
การเรียนรู้ ICT ชุมชน กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
ประภาเพ็ญ สุวรรณ อักษร. (อ้างถึงในอักษร สวัสดิ์,26) “ความรู้คือ” วันที่ค้นข้อมูล พฤษภาคม
2556,จากวิกิพีเดียสารานุกรมเสรี
พรพิมล ธรรมชาติกรชัย. 2550. การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้สำหรับหน่วยงานภาครัฐ.
วิทยานิพนธ์. ปริญญาโทศึกษาศาสตร์. ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยี
การศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน,(2542). Arit Center Pibunsongkram Rajabhat University
เว็บไซต์ห้องสมุด. สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ
วิจารณ์ พานิช. การจัดการความรู้ (Knowledge Management). เข้าถึงได้จาก
www.thaiail.com/km/indexo.html (12 กย. 2554). มปป.
ศุภกนิษฐ์ พลไพรินทร์.(2540).เทคนิคการประมวลผล.กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์แพรวพิทยา

ภาษาต่างประเทศ

Davenport, T. H. & Probst, G. J. B. (2002). Knowledge Management Case Book. Weinheim,
Wiley. New York : McGraw-Hill
Kimiz Dalkir. Knowledge Management in Theory and Practice. New York : Elsevier Inc, 2005
Liebowitz, J., & Beckman, T. (1998). Knowledge organizations: What every manager should
know. Boca Raton: CRC Press.